

1. Hensikt og omfang

Sikre at arbeidsplasser der det brukes ioniserende stråling er riktig klassifisert og merket, samt forebygge utilsiktet eksponering.

Kontrollert og overvåket område skal i prinsippet bare brukes av yrkeseksponerte og pasienter/pårørende i følge med dette personalet. Rengjøringspersonell og vedlikeholdspersonell kan imidlertid gjøre sitt arbeid i rommene, etter å ha fått en innføring i sikkerhetsregler. Kontrollert område skal være fysisk avgrenset, eventuelt på annen måte tydelig avmerket der hvor fysisk avgrensning ikke er mulig. Kontrollert og overvåket område skal merkes med skilt som angir at dette er et kontrollert eller overvåket område.

Hver enhet må innrette strålebruk og skjerming slik at yrkeseksponerte arbeidstakere ikke utsettes for mer enn 1 mSv/år utenfor kontrollert eller overvåket område. For arbeidstakere som ikke er yrkeseksponerte, og allmennhet forøvrig, skal strålebruk og skjerming innrettes slik at disse ikke utsettes for mer enn 0,25 mSv/år. Dette kravet er basert på at sannsynligheten for eksponering av enkeltindivider fra flere enn 4 ulike strålekilder per år er svært liten.

2. Ansvar

Linjeleder ved hvert brukersted er ansvarlig for klassifisering og merking av kontrollerte og overvåkede områder i henhold til strålevernforskriften.

3. Fremgangsmåte

Klassifisering og merking av arbeidsplassen vil avhenge av type apparatur/strålekilde og den tiltenkte bruken av det, samt hva som er hensiktsmessig og praktisk mulig.

Faste røntgeninstallasjoner

- Laboratorier med fast installert røntgenapparat eller CT-maskin er definert som kontrollert område.
- Sluseåpninger skal merkes med tape (gul/svart) på gulvet for å markere overgang til overvåket område.
- Dørene inn til røntgenlaboratoriet skal merkes tydelig med skilt som viser at dette er et kontrollert område med ioniserende stråling, med informasjon om strålevernkontakt.
- Dersom røntgenlaboratoriet har en åpen sluseløsning, skal slusen defineres som overvåket område.
- Behandlingsrom (stråleterapi) er definert som kontrollert område. I tillegg til skilting bør det utenfor behandlingsrom med linac være et lyssignal med opplysende tekst "STRÅLING PÅ" når apparatet generer stråling i behandlingsrommet.

Mobile C-buer

- Rom der C-buer er i bruk anses som kontrollert område.

Nukleærmedisin

- Hot-lab, injeksjonsrom, laggerom for radioaktivitet, og rom for SPECT/CT og PET/CT er definert som kontrollert område.
- B-laber klassifiseres ofte som kontrollert område og C-laber ofte som overvåket område, men enheten må selv klassifisere hva som er kontrollert og overvåket område slik at dosegrensene i strålevernforskriften overholdes.
- Dørene inn til kontrollert område skal merkes tydelig med skilt som viser at dette er kontrollert område med ioniserende stråling, type rom (A eller B), eksempelvis "Kontrollert område - Type B isotoplaboratorium", samt kontaktinformasjon til strålevernkontakt. Kontrollert område skal være fysisk avgrenset, eventuelt på annen måte tydelig avmerket.
- Behandlingsrom/isolat skal defineres som kontrollert område når det er pasient der som har fått tilført radioaktivitet. Da skal dørene inn merkes med skilt for kontrollert område, samt kontaktinformasjon til strålevernkontakt.
- Nukleærmedisinsk avdeling for øvrig (venteareal og gammakamerarom) defineres som overvåket område, og merkes med skilt på dører, med kontaktinformasjon til strålevernkontakt.

MR

- MR-lab er ikke definert som kontrollert eller overvåket område, men skal merkes med symbolet for kraftig magnetfelt, samt kontaktinformasjon til strålevernkontakt.

4. Definisjoner

Klassifisering av et område er primært basert på hvilke doser som kan overstiges, og ikke hvilke doser arbeidstakerne i gjennomsnitt utsettes for. Innenfor kontrollert og overvåket område, vil det kunne være arbeidsoppgaver som er av en slik art at stråleeksponeringen er under 1 mSv per år, og forutsigbar i den forstand at risiko for uhell er neglisjerbar. Slike arbeidsoppgaver kan også utføres av gravide yrkeseksponerte.

Kontrollert område: der arbeidstakere kan utsettes for stråledoser større enn 6 mSv/år, dose til hender på over 150 mSv/år, eller ekvivalent dose til øyelinse på over 15 mSv/år.

Overvåket område: der arbeidstakere kan utsettes for stråledoser som overstiger 1 mSv/år, eller få dose til hender på over 50 mSv/år.

5. Referanser

[Arbeidsmiljøloven](#)

[Strålevernloven](#)

[Strålevernforskriften](#)

Vedlegg

- [AGREE 103423](#)

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Prosedyre Klassifisering og merking av arbeidsplassen (stråling)	Godkjent av: Sølvi Andersen	Dokument-Id: 103423 - Versjon: 1	Utskriftsdato: 25.02.2021
Dokumentansvarlig: Tanja Østgård Holter			Side 2 av 2